

BİTKİ ÇEŞİT, ÇEŞİT ADAYI VE ISLAH MATERYALİNİN TOHUMCULUK KURULUŞLARINA DEVRİ, TOHURLUK ÜRETİMİ VE PAZARLAMA HAKKI SATIŞI HAKKINDA YÖNETMELİK

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam, Dayanak ve Tanımlar

Amaç

MADDE 1 – (1) Yeni çeşitleri hızlı ve yaygın bir şekilde çiftçilerin kullanımına sunabilmek ve tohumculuk kuruluşlarının yeni çeşit geliştirmelerini mümkün kılmak amacıyla; araştırma kurumları tarafından geliştirilen bitki çeşitleri, çeşit adayları ve ıslah materyalinin tohumculuk kuruluşlarına devri, tohumluk üretimi ve pazarlama haklarının satışı ve çeşit geliştirme amacıyla kullanımıyla ilgili usul ve esasları belirlemektir.

Kapsam

MADDE 2 – (1) Bu Yönetmelik, meyve ağaçları hariç olmak üzere tarla ve bahçe bitkilerinden araştırma kurumları tarafından geliştirilen bitki çeşitleri, çeşit adayları ve ıslah materyallerinin tohumculuk kuruluşlarına satışı veya lisans yoluyla devri, tohumluk üretimi ve pazarlama haklarının satışı ile çeşit geliştirme amacıyla kullanımına ilişkin usul ve esasları kapsar.

Dayanak

MADDE 3 – (1) Bu Yönetmelik, 8/1/2004 tarihli ve 5042 sayılı Yeni Bitki Çeşitlerine Ait Islahçı Haklarının Korunmasına İlişkin Kanun, 18/4/2006 tarihli ve 5488 sayılı Tarım Kanunu, 31/10/2006 tarihli ve 5553 sayılı Tohumculuk Kanunu ve 3/6/2011 tarihli ve 639 sayılı Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname hükümlerine dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar ve kısaltmalar

MADDE 4 – (1) Bu Yönetmelikte geçen;

- a) Açılan materyal: Melezlemeyi veya geri melezlemeyi ve benzeri varyasyon oluşturma işlemlerini takiben, genotipik ve fenotipik bakımdan varyasyon göstermeye devam eden farklı generasyonlardaki; melezleme sonrası F_2 , F_3 , ve F_4 ile geri melezleme sonrası BC_1 , BC_2 , BC_3 ve BC_4 popülasyonlarını,
- b) Araştırma kurumu: Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı, Tarımsal Araştırmalar ve Politikalar Genel Müdürlüğüne bağlı ve devredilecek veya satılacak olan çeşit, çeşit adayı veya ıslah materyalinin hak sahibi araştırma enstitülerini/istasyonlarını,
- c) Bakanlık: Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığını,
- ç) BC_{1-4} : Tekrarlamalı geri melezleme generasyonlarını,
- d) BİSAB: Bitki Islahçıları Alt Birliğini,
- e) Çeşit: Bir veya birden fazla genotipin birleşmesinden ortaya çıkan ve kendine has özelliklerle tanımlanan, sözü edilen özelliklerden en az biriyle diğer herhangi bir bitki grubundan ayrılan, değişmeksizin çoğaltılmaya uygunluğu bakımından bir bütün olan, botanik taksonomi içinde yer alan genetik yapıyı,
- f) Çeşit adayı: Çeşidin tüm özelliklerine sahip olduğu düşünölen ancak henüz çeşit olarak tescil edilmemiş durulmuş bitkisel genetik yapıyı,

- g) Durulmuşluk: Çeşidin, safhattın veya geri melezin tekrarlanan üretimlerden sonra veya belirli çoğaltım dönemleri sonunda ilgili özelliklerinin değişmeksizin aynı kalmasını,
- ğ) Erkek kısır: Dişi ve erkek organları aynı bitkide olan, erkek organları dölleme özelliğini kaybetmiş ve dişi organının döllenebilmesi için başka bir bitkinin polenine ihtiyaç duyan bitkileri,
- h) F₂₋₄: Melezleme ve sonrası generasyonları,
- ı) Farklılık: Bir çeşidin, tescil müracaatının yapıldığı tarihte herkesçe bilinen çeşitlerden, tescile esas özelliklerden, en az bir tanesi bakımından farklılık göstermesini,
- i) FYD: Farklılık, yeknesaklık ve durulmuşluğu,
- j) Hat: Aynı tek bitki dölünden gelen bitkileri,
- k) Hibrit: İki kendilenmiş safhattın kontrollü bir şekilde melezlenmesi sonucunda her yıl yeniden üretilen ilk nesil, melez bitkilerin oluşturduğu gruba,
- l) Geri melez: Melezleme sonucunda elde edilen bitkinin ebeveynlerinden birisiyle tekrar melezlenmesini,
- m) GDO: Genetiği değiştirilmiş organizmaları,
- n) İslah materyali: Çeşit ve üretim iznli çeşit adayı dışında kalan ve ıslahta kullanılan melez, geri melez, safhat, hat, açılan materyal, yarı-yol materyali, erkek kısır, kendilenmiş saf hat gibi bitki materyalini,
- o) İslah: Elde bulunan çeşitlerin korunmasını ve devamlılığını sağlama, bunların üzerinde çalışarak özelliklerini daha da iyileştirme, genetik kaynak ve stoklardan yararlanarak çeşit veya çeşitler elde etme amacıyla yapılan çalışmaları,
- ö) İslahçı hakkı: Çeşidin ıslahçısının 5042 sayılı Yeni Bitki Çeşitlerine Ait İslahçı Haklarının Korunmasına İlişkin Kanun çerçevesinde kazandığı hakkı,
- p) İslahçı: Bir çeşidi ıslah eden ya da bulan ve geliştiren gerçek veya tüzel kişiyi,
- r) Kendine döllenen bitkiler: Üreme biyolojisi bakımından, erkek ve dişi organları birbirleri (kendisi) ile uyşur durumda olan ve başka çeşitlerin ya da bitkilerin yardımı olmaksızın kendi poleni ile döllenebilme yeteneğindeki bitki veya bitki gruplarını,
- s) Komisyon: Araştırma kurumu müdürünün başkanlığında, teknik ve idari koordinatörler, ilgili şube veya bölüm başkanı ve ıslahçılardan müteşekkil en az 5 kişiden oluşan değerlendirme birimini,
- ş) Lisans ücreti: Tohumculuk kuruluşlarının, hak sahibine ödeyeceği payı,
- t) S₁₋₄: Birbirini izleyen kendileme generasyonlarını,
- u) Safhat: Tüm bireyleri 6-7 generasyon kendileme/kendilenme yoluyla tek bir bitkinin soyundan gelen, genetik bakımdan durulmuş ve hemen hemen tüm genleri homozigot kabul edilen, genotipik yapıları özdeş, fenotipik yapıları ise farksız sayılan bireylerin oluşturduğu bir bitki grubunu,
- ü) Sözleşme: Araştırma kurumu ile tohumculuk kuruluşu arasında yapılan ve çeşit, çeşit adayı ve ıslah materyalinin devir şartlarını belirleyen anlaşma metnini,
- v) TAGEM: Tarımsal Araştırmalar ve Politikalar Genel Müdürlüğünü,
- y) Tescil: Yurt içinde veya yurt dışında ıslah edilen veya bulunan ve geliştirilen bitki çeşitlerinin farklı, yeknesak ve durulmuş olduğunun ve/veya biyolojik ve teknolojik özellikleri ile hastalık ve zararlılara dayanıklılığının ve tarımsal değerlerinin tespit edilerek kütüğe kaydedilmesini,
- z) Tohumculuk kuruluşu: 5553sayılı Tohumculuk Kanunu kapsamında Tohumculuk alanında faaliyet gösteren, tüzel kişileri
- aa) TÜRKTOB: Türkiye Tohumcular Birliğini,
- bb) Üretim iznli çeşit adayı: Çeşidin özelliklerine sahip olduğu düşünülen, tescil başvurusu yapılmış ancak sonuçlanmamış ve tescile kadar olan süreç için yasal tohumluk üretim izni alınmış çeşit adayını,

cc) Yabancı döllenen bitkiler: Üreme biyolojisi bakımından doğal şartlarda kendi poleni ile tam ya da yeterince döllenenmeyen, başka bir bitkinin polenine ihtiyaç duyan bitki veya bitki grubunu,

çç) Yarı-yol materyali: Henüz saf hat seviyesine gelememiş olmakla birlikte belirli tanımlamaları yapılabilen 5 inci kendileme/kendilenme, geri melezleme generasyonu ile saf hat arasındaki materyali,

dd) Yeknesaklık: Çeşidin çoğaltımı esnasında, çoğaltma metoduna bağlı olarak beklenen varyasyonun dışındaki diğer özellikler yönünden bir örneklik göstermesini veya yeterince homojen olmasını,
ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM

Çeşit, Çeşit Adayı ve İslah Materyalinin Devri, Tohumluk Üretim ve Pazarlama Hakkı Satışına İlişkin Hükümler

Satış işleminin duyurulması

MADDE 5 – (1) Araştırma kurumlarında bu Yönetmelik kapsamında satışı yapılacak veya tohumluk üretim hakkı lisans ücreti karşılığı devredilecek çeşit, çeşit adayı ve ıslah materyali listesi ve materyalin özellikleri ve muhtemel satış zamanı araştırma kurumlarında 17 inci maddede tanımlanan Komisyon tarafından belirlenir. Belirlenen liste her yıl ocak ve temmuz ayı içerisinde TAGEM ve ıslah materyali sahibi araştırma kurumunun internet sayfalarında yayınlanır. Ayrıca internet sayfalarında yayınlanmak ve üyelerine duyurulmak üzere TÜRKTOB ve BİSAB'a ve gerekli görülen diğer kurum, kuruluş ve organizasyonlara iletilir.

(2) TAGEM, satış işleminin her aşamasında tarımla ilgili sivil toplum kuruluşları veya kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları ile işbirliği yapılabilir.

İslah materyali satın almaya yetkili tohumculuk kuruluşları

MADDE 6 – (1) Çeşit ve üretim izinli çeşit adayları dışındaki ıslah materyali satışı, kendine veya yabancı döllenen bitki olup olmadığına bakılmaksızın, sadece Bakanlıktan araştırma yapma yetkisi almış tohumculuk kuruluşlarına yapılır.

Çeşit ve çeşit adaylarında azami satış süresi

MADDE 7 – (1) Çeşit veya çeşit adayına ait tohumluk üretimi ve pazarlama hakkı en fazla 10 yıl süre ile satılır. Süre dolduğunda araştırma kurumu çeşidi tekrar satışa sunabilir. Önceki periyotta tohumluk satış hakkını devralan tohumculuk kuruluşu/kuruluşları yeni ihaleyi kazanması durumunda veya satışın bu yönetmeliğin 9 uncu maddesinin ikinci fıkrasına göre yapılması durumunda tekrar çeşidin tohumluk üretim ve pazarlama hakkını devralabilir.

Satış sırasında istenecek ve düzenlenecek belgeler

MADDE 8 – (1) Tüm satış veya devir işlemlerinde tohumculuk kuruluşuna ait geçerli Ticaret Sicil Gazetesi kaydı ve imza sirküsü istenir. İslah materyali satış veya devir işlemlerinde Bakanlık tarafından verilen araştırma yapmaya yetkili kuruluş belgesi de istenir. İlgili belgeleri teslim etmeyenlere devir veya satış yapılmaz. Tüm satış veya devir işlemlerinde, materyalle ilgili moleküler karakterizasyon belgesi hazırlanabilir ve ileride oluşabilecek anlaşmazlıklarda kullanılmak üzere sözleşmeye eklenebilir. Belge, araştırma kurumu ve özel sektör tohumculuk kuruluşu tarafından karşılıklı imzalanır.

(2) Safhattın satışı ile birlikte hat özellik belgesi sözleşmeye eklenip araştırma kurumu ve tohumculuk kuruluşu tarafından karşılıklı imzalanır. Bir sureti FYD testine yetecek miktar tohumlukla birlikte, ileride yapılacak çeşit başvurularında çeşit adayının orijininin belirlenmede

dikkate alınmak üzere, Bakanlık, Tohumluk Tescil ve Sertifikasyon Merkezi Müdürlüğüne gönderilir. Satışı yapılan yabancı döllenmiş bitki yarı-yol materyalinin sadece sözleşmesi gönderilir. Sözleşme, ekleri ve tohumluk örneğinin birer sureti taraf araştırma kurumu ve tohumculuk kuruluşu tarafından muhafaza edilir.

(3) Koruma altına alınan çeşit ve ıslah materyalinin devri veya satışı durumunda, araştırma kurumu ve/veya tohumculuk kuruluşu 12/8/2004 tarihli ve 25551 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Yeni Bitki Çeşitlerine Ait Islahçı Haklarının Korunmasına Dair Yönetmelik hükümlerine uygun olarak Bakanlık, Tohumluk Tescil ve Sertifikasyon Merkezi Müdürlüğüne gerekli bilgilendirmeyi yapar.

Lisans ücreti karşılığı hak devri ve satışı

MADDE 9 – (1) Bir çeşidin, çeşit adayının veya ıslah materyalinin tohumluk üretimi ve pazarlama hakkının lisans ücreti karşılığı tohumculuk kuruluşlarına satışı veya devri 15/6/1984 tarihli ve 84/8213 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğe konulan Döner Sermayeli Kuruluşlar İhale Yönetmeliği hükümlerine uygun olarak yapılır. Satış veya devir yöntemi 17 inci maddede tanımlanan Komisyon marifetiyle belirlenir.

(2) Araştırma kurumu tarafından belirlenen satış şartlarına bağlı olarak talep edilen çeşit veya çeşit adayı, araştırma kurumunun üretim miktarı ölçüsünde, müracaatta bulunan tohumculuk kuruluşlarına satılır. Talebin üretimden fazla olması durumunda araştırma kurumunun; tohumluk tahsisini yapacağı tohumculuk kuruluşu ve miktarı 17 inci maddede tanımlanan Komisyon marifetiyle belirlenir.

Hibrit çeşit ıslahında kullanılan ıslah materyali lisans hakkı satışı ve devri

MADDE 10 – (1) Hibrit çeşit ıslahında kullanılan ıslah materyali satışı 9 uncu madde hükümlerine göre yapılır.

(2) Kendilenmiş safhat ve yarı-yol materyalinin satışından ıslahçı hakkı talep edilir. Melezleme veya kendileme başlangıcından, F₄ ve S₄ generasyonları dahil olmak üzere bu generasyonlara kadar satıştan ıslahçı hakkı talep edilmez.

Hibrit çeşit ve ıslah materyali lisans hakkı satışı ve devri

MADDE 11 – (1) Hibrit çeşit lisans hakkı satışı;

a) Çeşit aşamasına gelmiş hibrit çeşit adayı, bunları denemek isteyen tohumculuk kuruluşlarına deneme amaçlı verilebilir.

b) Deneme amaçlı alınan hibrit çeşit adayı tescil edildiğinde, çeşidin tohumluk üretim ve pazarlama lisans hakkının satışı bu Yönetmeliğin 9 uncu maddesinin birinci fıkrasına göre ihale ile yapılmakla birlikte deneme yapan kuruluşa herhangi bir öncelik tanınmaz,

c) Hibrit çeşidi oluşturan hatların tescili ve hak sahipliği araştırma kurumuna aittir.

ç) Hibrit çeşit adayının tohumluk üretim hakkını satın alan tohumculuk kuruluşu, ebeveyn tohumluğun idamesini kendisi yapabilir.

d) Hibrit çeşit adayının tohumluk üretim hakkını satın alan tohumculuk kuruluşu, araştırma kurumundan satın aldığı ıslah materyalini araştırma kurumunun izni olmadan başka hibrit oluşturmada kullanamaz.

(2) Hibrit çeşit ıslahında kullanılan kendilenmiş safhat, yarı-yol materyali veya açılan materyal satışı sonrasında,

a) Ücret ödenmesini takiben safhat ile ilgili yetki belgesi tohumculuk kuruluşuna verilir.

b) Safhattın safiyetini sağlamak, kullanım yetkisine sahip tohumculuk kuruluşunun sorumluluğundadır.

c) Safhatın kullanımı ile çeşit geliştirilmesi durumunda ortaya çıkacak yeni çeşidin üretim ve pazarlama hakkının başka tohumculuk kuruluşlarına devri, satışı yapan araştırma kurumunun yazılı izni ile yapılabilir.

Kendine döllenen bitkilerde ıslah materyalinin satışı

MADDE 12 – (1) Araştırma kurumu kendine döllenen bitkilerde uygun gördüğü ıslah materyalini tohumculuk kuruluşuna sözleşme ile satabilir.

(2) Araştırma kurumu, safhatları bu Yönetmeliğin 9 uncu maddesinin birinci fıkrasındaki satış şekline uygun olarak yapar. Safhat satışında ıslahçı hakkı talep edilir. Söz konusu materyalden geliştirilen çeşit ticarete konu olduğu sürece ıslahçı hakkı devam eder.

(3) Safhat dışındaki ıslah materyalinin satışı bu Yönetmeliğin 9 uncu maddesinin ikinci fıkrasına göre yapılır. Safhat dışındaki ıslah materyalinin satışında ıslahçı hakkı talep edilmez.

(4) Satışı yapılan saf hatlar hariç olmak üzere ıslah materyali üzerinde araştırma kurumunun ıslah çalışmaları devam edebilir.

Satışı yapılacak tohumluk miktarı, elit-orijinal tohumluk üretimi

MADDE 13 – (1) Yabancı ve kendine döllenen bitkilerde çeşit, çeşit adayı ve ıslah materyalinin satışı veya devrinde verilecek tohum/tohumluğun miktarı adet veya ağırlık olarak, araştırma kurumu ve tohumculuk kuruluşu arasında yapılacak sözleşmede belirtilir.

(2) Araştırma kurumları; özel sektöre satış işlemini tamamladıkları çeşitlerin elit ve orijinal kademedeki tohumluk üretiminin her birini veya tamamını ek bir anlaşma ile tohumculuk kuruluşlarına devredebilir veya araştırma kurumları teknik denetimi altında tohumculuk kuruluşlarına ait tarlalarda birlikte yapabilirler. Sözleşme detayları 17 inci maddede tanımlanan Komisyon tarafından aynı çalışma esasları ile belirlenir.

Satış veya devir sonrasında uyulması gerekenler

MADDE 14 – (1) Tohumculuk kuruluşuna devredilen çeşit veya üretim izinli çeşit adayının ismi söz konusu tohumculuk kuruluşunca hiçbir şekilde değiştirilemez, kısaltılamaz, ilave yapılamaz. Herhangi bir değişiklik yapılması durumunda tohumculuk kuruluşu tüm haklarını kaybeder ve mevzuat uyarınca işlem tesis edilir.

(2) Çeşit veya üretim izinli çeşit adayını satın alan tohumculuk kuruluşu, çeşidin veya üretim izinli çeşit adayının sahibi araştırma kurumundan yazılı izin almadıkça, hak ve yetkilerini başkasına devredemez.

(3) Tohumculuk kuruluşunun isim değişikliği veya hukuki statüsünün değişmesi durumunda, araştırma kurumunun çeşit veya üretim izinli çeşit adayı üzerindeki hak ve yetkileri devam eder. Yeni firma, kuruluşundan itibaren üç ay içerisinde çeşit veya üretim izinli çeşit adayı ile ilgili önceki tohumculuk kuruluşu tarafından imzalanan sözleşmeyi kabul ettiğine dair araştırma kurumuna bildirim yapmazsa o ana kadar olan karşılıklı hak ve alacaklar saklı kalmak üzere çeşit veya üretim izinli çeşit adayı ile ilgili tüm hak ve yetkiler tekrar çeşit sahibi araştırma kurumuna geçer.

(4) Çeşit, çeşit adayı ve ıslah materyalinin tohumculuk kuruluşuna devri sonrasında tohumluk üretimi, genetik açılımlar dahil olmak üzere muhafaza ve pazarlama aşamalarında doğacak olumsuzluklardan araştırma kurumu sorumlu tutulamaz.

Satış sözleşmesinin iptali ve mücbir sebepler

MADDE 15 – (1) Çeşit veya üretim izinli çeşit adayını devralan tohumculuk kuruluşu tarafından birbirini izleyen iki yıl tohumluk üretiminin veya satışının, sözleşmede belirlenen miktarda yapılmaması halinde, sözleşmede belirlenen sürenin sonu beklenmeden sözleşme iptal edilir ve o ana kadar olan hak ve alacakları da saklı kalmak kaydı ile söz konusu çeşit

veya üretim iznli çeşit adayı ile ilgili tüm haklar satışı yapan araştırma kurumuna geçer. Bu durumda çeşidi devralan tohumculuk kuruluşu hiçbir hak talep edemez. Ancak yaşanan ve belgelenen yangın, sel, dolu, kuraklık ve aşırı don gibi mücbir sebepler durumunda, iki yıllık süre üç yıla çıkarılabilir.

(2) Satışı yapılan üretim iznli çeşit adayı, çeşit tescil aşamasını tamamlayamaz ve tescil başvurusu ret edilirse, sözleşme ret tarihinde sona erer. Taraflar o tarihten ileriye dönük herhangi bir hak ve alacak talebinde bulunamazlar. Ancak tarafların sözleşme hükümlerinden doğan o güne kadarki karşılıklı hak ve alacakları saklı kalır.

Satışı yapılan hat ve safhatların haklarının geri alınması

MADDE 16– (1) Yabancı ve kendine döllen bitkilerde hat veya safhattı satın alan tohumculuk kuruluşu söz konusu hat veya safhat ile veya bunları kullanarak beş yıl içerisinde çeşit adayı geliştirip tescile başvuramaz ise, çeşidi devreden/satan araştırma kurumu hat veya safhattın tekrar sahibi olur ve materyal üzerindeki tüm haklarını geri kazanır. Bu durumda hat veya safhattan çeşit geliştiremeyen tohumculuk kuruluşu hiçbir hak talep edemez. Ancak tohumculuk kuruluşunun yazılı talebi ve satışı yapan araştırma kurumunun talebi uygun bulması halinde, bu süre birer yıllık izinler halinde en fazla iki yıl daha uzatılabilir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM **Çeşitli ve Son Hükümler**

Komisyonların oluşturulması, görevleri ve çalışma esasları

MADDE 17 – (1) Komisyonlar, araştırma kurumları bünyesinde, araştırma kurumu müdürünün başkanlığında, teknik ve idari koordinatörlerden en az bir, döner sermaye işletmesinden, ilgili şube veya bölüm başkanlarından en az bir ve ıslahçılardan en az bir üye olmak üzere en az beş kişiden oluşur.

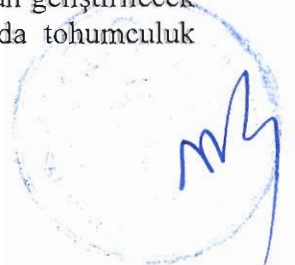
(2) Komisyonun görevleri aşağıda belirtilmiştir:

- Tohumluk üretimi ve pazarlama hakkı verilecek çeşit, çeşit adayı ve ıslah materyallerinin listesinin ve özelliklerinin belirlenmesi, satış işlemi için duyurulması.
- İhaleye katılacak tohumculuk kuruluşlarının ilgili mevzuat çerçevesinde yeterliliklerinin değerlendirilmesi.
- Satış sırasında istenecek ve düzenlenecek belgelerin takibi.
- Satış işlemi ile ilgili sözleşme ve şartnamelerin hazırlanması.
- Tohumculuk kuruluşları veya kişilerden gelen taleplerin değerlendirilmesi ve yapılacak iş ve işlemler karşılığı talep edilecek ücret ve ıslahçı hakkının belirlenmesi.

(3) Komisyon en az beş kişi ile Başkanın talebi üzerine toplanır. Komisyon kararları oy çokluğu ile alınır. Oyların eşit olması halinde başkanın bulunduğu taraf çoğunluğu teşkil eder. Kararlarda çekimser kalinamaz. Komisyonca alınan kararlar, komisyon başkanı ve üyelerinin ad ve soyadları ve görev unvanları belirtilerek imzalanır. Karşı oy kullanan komisyon üyeleri, gerekçelerini komisyon kararına yazmak ve imzalamak zorundadır.

Tohumculuk kuruluşu adına çeşit geliştirme

MADDE 18 – (1) Tohumculuk kuruluşu kendi adına hat/hatlar getirerek araştırma kurumundan bu hat/hatlardan çeşit geliştirmesini talep edebilir. Gelen talep, Komisyon tarafından değerlendirilir. Karar olumlu ise Komisyon yapılacak iş ve işlemler karşılığı talep edilecek ücret ve ıslahçı hakkını da belirler. Komisyon; tohumculuk kuruluşundan söz konusu materyalin orijin belgesini alır, GDO olmadığı ve materyalin kendisi ve bundan geliştirilecek materyalin sahipliği ile ilgili ortaya çıkabilecek tüm yasal sorumluluğun da tohumculuk kuruluşuna ait olduğuna dair taahhütname alır.

Etiketleme

MADDE 19 – (1) Etiketlemeye ilişkin Bakanlığın ilgili mevzuatı hükümlerinin yerine getirilmesine ilave olarak, tohumculuk kuruluşları, tohumluk üretim hakkını satın aldıkları çeşit veya çeşit adaylarının ticari ambalajları üzerine görünür şekilde “Bu çeşit Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı, TAGEM, ... (boşluk alana satışı yapan araştırma kurumunun ismi yazılacak) tarafından geliştirilmiştir” yazdırmak zorundadırlar.

(2) Satın alınan ıslah materyalinden tohumculuk kuruluşlarınca çeşit geliştirilmesi durumunda ise yine ticari ambalaj üzerine “Bu çeşit Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı, TAGEM, ... (boşluk alana satışı yapan araştırma kurumunun ismi yazılacak) temin edilen ıslah materyalinden geliştirilmiştir” ifadesi yazılır. Bunu yerine getirmeyen tohumculuk kuruluşlarına bir daha araştırma kurumlarından herhangi bir çeşit, çeşit adayı veya ıslah materyali satışı, devri yapılmaz.

Yurt dışı kullanım

MADDE 20 – (1) Araştırma kurumunun çeşidi, çeşit adayı veya ıslah materyalini kullanarak ortaya çıkarılacak çeşidin, yurt dışı kullanım hakkı araştırma kurumunun yazılı iznini almak kaydıyla materyali devralan tohumculuk kuruluşuna aittir. Araştırma kurumu ve tohumculuk kuruluşu yurt dışında kullanımdan doğacak ıslahçı hakkının nasıl ödeneceğine dair anlaşma yaparlar. Tohumculuk kuruluşu yurt dışı satışlarından doğacak ıslahçı hakkını araştırma kurumuna öder. Ödeme yapılmaz ise satışı yapılan materyalin sahipliği satışı yapan araştırma kurumuna geçer.

Islahçı hakkı

MADDE 21 – (1) 5042 sayılı Yeni Bitki Çeşitlerine Ait Islahçı Haklarının Korunmasına İlişkin Kanun kapsamında koruma altındaki çeşitlerin satışından ıslahçı hakkı, koruma altında olmayanlardan ise döner sermaye işletmesine gelir kaydedilmek üzere araştırma geliştirme payı alınır.

Geçiş hükmü

GEÇİCİ MADDE 1 – (1) Bu Yönetmeliğin yayımından önce yapılan satış işlemlerindeki hükümler sözleşme süresi bitene kadar devam eder. Süre sonunda yeniden satış bu Yönetmeliğe göre yapılır.

Yürürlük

MADDE 22 – (1) Bu Yönetmelik yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 23– (1) Bu Yönetmelik hükümlerini Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanı yürütür.

